

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, PÉNTEK 1923. április 6.

93. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZILAKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)A pénzgazdaság
anarchiája

Már régóta hozzá kellett volna szoknunk ahhoz, hogy szétaprózzuk nagy problémáinkat. Egyre nőttek nagyságban, jelentőségben és megoldatlanságban a problémák s egyre gyöngébbé váltak azok az eszközök, melyekkel az elintézés felé görgethettük volna éltünk nagy terheit. A pénz után való keserű hajszában már gondolni sem tudunk arra, mi az, ami után futunk s míg a pénzügyek tudósai az infláció és defláció frontján harcolnak egymással, a pénz elértéktelenedésével kifolyik ujjaink közül az a vagyontörmenék is, amiért egy élet gondjain és akadályain keresztül konok szívsággal harcoltunk.

A háború alatt, amikor még nem tudtunk ahhoz az állapothoz sem hozzá szokni, hogy három korona egy kiló kenyér és tíz korona egy kiló marhahús, amikor a pénz vásárló ereje el kezdett zuhanni azon a lejtőn, ahol csak a szakadék fenekén van megállás, azon töprengtünk mi s azzal foglalkoztak a pénzügyi politikusok, hogy hogyan lehet majd a gazdasági élet rendjéhez hozzáfornálni a pénz egyre csökkenő értékét. Kerestük a precedenseket, tanulmányoztuk a devalváció történetét, figyeltük az átmeneti gazdaság tudorai hogyan védekeznek erről az egyre súlyosodó kérdésről, mert akkor még, amikor frissen láttuk azokat a visszaságokat, amelyeket a pénz anarchiája okozott, nem tudtunk belenyugodni abba, hogy aranypénz tartozásokat papírpénzzel lehessen törleszteni, amikor a két pénz diszanciája százszoros és ezerszeres értékkülönbséget okozott. Lehetetlennek hittük, hogy jogrendszerünk túrni fogja azt az állapotot, hogy 1000 frank értéket 10 frank értékére le lehessen vinni. Aki a háború előtt bankölcsönt vett föl telkére s abból fölépített egy emeletes házat, az ma egyetlen lakás évi béréből ki tudja fizetni a ház építési költségét. A bankok, amelyek ingatlanokat szereztek és székházakat építettek a betegek pénzéből, ma egyetlen átutalt összeg késleltetéséből elért haszonon kifizetik a legtekintélyesebb betétet is. Aki még a háborúelőtti időből maradt adósa a szabójának, az egy használt nadrág árából ki tudja fizetni az egész garderobe-ját. Aki birtokot vett és adós maradt, az különösen jól járt. Egy métermázsza buzával kifizeti a legjobb föld holdját.

Természetesen a szellemi munkások ezekre a sánssokra is csak ráfizetnek. Az ügyvédek, az orvosok régen megszolgált díjaikat

elrongyolódott értékű pénzben kapják meg. A tisztviselők, akik egész életük munkáját adták oda sovány nyugdíjukért, most gyufát is alig vehetnek azon a pénzen, amelyet életjáradéknak gondoltak.

Pöntartható-e sokáig ez a jogrendszer, amelyik azt jutalmazza, aki adós maradt, aki kötelességét nem teljesítette s azt bünteti, aki ellenszolgáltatás nélkül teljesített. A törvényt alkalmazó bíróságoktól ne várja senki, hogy kezdeményezni fognak olyan megoldási módokat, melyek nemcsak a törvénynek, hanem a gazdasági élet rendjének is megfelelnek. A bíróságokat egyetemes nemzeti érdekek vezetik mindenütt. A budapesti Kuria nem kötelezi a magyar adóst arra, hogy szokolban fizesse meg cseh hitelezőjének tartozását, a cseh bíróságok pedig jogosnak tartják a szokolban való fizetés követelését.

A pénz krízise a gazdasági rend világának első fázisa. A háború-

nak még szelei sem fujtak, amikor a pénz figyelői már észrevették, hogy lázzal küzd egész Európában a pénzgazdaság. Azért a problémák egyre nőnek s egyre inkább bátortalanodnak el a megoldás kezdeményezői. A közmoral nem sürgeti az orvoslást. A közmoral megengedhetőnek tartja a legrikítóbb gazdasági igaztalanságot is. A jólét és gazdagság boldog országai nem mutatnak példát, mert náluk a gazdasági szükséglet nem is sürgeti ennek a kérdésnek rendezését. A leromlott országok pénzügyi politikusai pedig nem engedhetik meg maguknak azt a fényűzést, hogy a gazdasági élet és jogi szabályozottság mélyreható rendezését követeljék a politikai és gazdasági élet főhatalmainak approbálása nélkül. A pénz egyre növekvő anarchiája pedig azzal fenyeget, hogy a régi élet megszokott rendjétől még azt a ténylegnyi darabot is elnyeli, amin szárazon tudjuk még tartani a tradíciók és dogmák életét.

Megkezdődtek a koalíciós tárgyalások
a demokraták és radikálisok között

Pribicevicsék három fontosabb tárcával beérnek
Radics megint Beogradba készül

Beogradból jelentik: Egészen váratlanul fordulat állott be a politikai helyzetben és hamarabb mint általában remélték, előtérbe nyomult a radikális-demokrata koalíció eszméje. Csütörtökön este már egészen pozitív formában terjedt el politikai körökben az a hír, hogy a demokraták és a radikálisok között folyamatban vannak a tárgyalások és már a miniszeri tárcák elosztásának módja felett folyik az alku.

Komolyabb formában először a szerda esti minisztertanács után került fel a régi koalíció felújításának a híre. Ezen a miniszeri ülésen, amelyet Pasicsnak az udvarnál tett látogatása előzött meg, beható vizsgálat alá vették a helyzetet, főleg horvátországi vonatkozásaiban és Vajicsicsk belügyminiszter teljes terjedelműben ismertette a zagrebi királyi helytartó jelentését. A jelentésből kiderült, hogy a helytartó információi szerint Radicsék komolyan foglalkoznak a parlamentben való megjelenés gondolatával és részt akarnak venni az igazolóbizottság megválasztásában. Ugyanis az igazolóbizottság útján a kormány meg akarja semmisíteni a Radics-párt 3 és a Spaho-párt 2 mandátumát, mert a megválasztott képviselők nem ütük meg a korhátárt, továbbá hat, a föderációs blokkhoz tartozó képviselő-mandátumát is petíciókkal támadták meg.

A Radics-párt bevonulása kettős következménnyel járna. Az egyik az, hogy a parlamentti ellenzék jelentősen megerősödne, a másik pedig Radics számítása szerint az, hogy Davidovics körülbelül 30 de-

mokrata képviselővel a revizionista blokkhoz csatlakozna, ami a földmivesspárt, a montenegróiak és Drinkovicsék szavazataival már többséget is jelentene a parlamentben.

Ezeknek a megoldása után a kormány — a kormány részéről sugallmazott Tribuna értesülése szerint — elhatározta, hogy azonnal kiküldi delegátusait a demokratapárttal való tárgyalások megkezdésére. A delegátusok olyan megbízást kaptak, hogy szigorúan körülhatárolt követeléseket támasszanak, mert az a veszély fenyeget, hogy a revizióra hajlamos Davidovics hamarosan kiugrana a koalícióból. A Tribuna szerint ezek a tárgyalások már meg is kezdődtek.

A Bácsmezei Napló beogradi munkatársának jelentése szerint jól informált körökben azt a hírt terjesztették, hogy a demokratapárt Pribicevics frakciójának megbízottai csütörtökön a miniszterelnökségen jártak és azt az ajánlatot tették, hogy vagy három fontosabb tárcát engedjenek át nekik.

Más verziók szerint a demokratapárt egysége még sértetlen és a radikálisok már is felajánlották a demokratáknak, hogy ugyanannyi tárcát kapnak, mint a régi koalícióban. Ezt a verziót megerősíteni látszik a demokrata lapok közlése, amely szerint a demokraták csak a status quo ante alapján hajlandók tárgyalni. Politikai körökben azonban ennek a verzióknak nem igen adnak hitelt.

A demokratapárt belső helyzetéről olyan híreket is hallani, hogy Davidovics ingadozó magatartása

miatt Pribicevics pozíciója újból megerősödött.

A Tribuna szerint az új koalíciós kormány azonnal energikus munkára fogja majd a parlamentet és hamarosan tető alá hozza a költségvetést — melynek tervezetével állítólag már elkészült a pénzügyminiszter — a pénzügyi törvényt, a tisztviselő-, a rokkanttörvényt és a földműves hitelekéről szóló törvényt, a föltadata azonban a választói törvény megváltoztatása lesz.

Az új választói törvény a képviselők számát 200—250-re csökkentené és kvalifikációhoz kötné a listavezetői jelöléseket. A választói törvény megszavazása után a parlamentet feloszláták és a koalíciós kormány vezetné le az új választásokat.

Hogy mindezekből a kombinációkból mi fog megvalósulni, természetesen senki sem tudja.

A demokratákkal állítólag folyó tárgyalásokról is csak annyit lehet autentikusan megállapítani, hogy a csütörtök esti minisztertanács foglalkozott a koalíció felújításának kérdésével, a belügyminiszter azonban újságírók előtt cáfolta, hogy már folyamatban volnának a közvetlen tárgyalások.

Valószínűleg a tárgyalásokkal van összefüggésben, hogy csütörtökön úgy a radikálispart, mint a demokratapárt főbizottsága ülést tartott.

Radics nem akar a radikálisokkal tárgyalni

Beogradból jelentik: Radics István megint egy olyan nyilatkozattal lepte meg a közvéleményt, melyet legutóbbi magatartásával nehezen lehet összhangba hozni. A beogradi Novosti közli Radics nyilatkozatát, mely szerint nem akar többet tárgyalni a radikálisokkal, mert az a meggyőződése, hogy Pasicsnak kés van a kezében és fél, hogy úgy fog járni, mint a katomatisztek a szaloniki fronton. Kijelentette azt is, hogy akcióját legközelebb kiterjeszti a Sumadiára, Montenegróra és Dél-szerbiára is. Az új revizionista blokk élén Davidovicsot szeretné látni Radics, aki az új kormány elnöke is lehetne. A Radics-párt minden esetre elmegy Beogradba, mondotta végül Radics és még hozzátette azt is, hogy úgy ő, mint Korosec és Spaho is, köztársasági alapon állanak.

Április 15-én dönt a Radics-párt magatartásáról

Beogradból jelentik: Politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a Radics-párt képviselőinek április 15-re összehívott ülését. Bizonyos, hogy ezen az ülésen fontos döntések fognak esni, mert Radics állandóan tanácskozik pártíveivel. Itt azt hiszik, hogy Radics rögtön husvét után delegációt küld Beogradba a helyzet megvizsgálására és közben Zagrebban Korosec és Spaho bevonásával további tárgyalások lesznek. A beogradi delegáció 13-án térne vissza Zagrebba, hogy még a vasárnapi ülés előtt tájékoztassa Radicsot a helyzetről.

A horvátok az amputációs törekvések ellen

Zagreből jelentik: A Beogradban mindinkább hangosabbá váó ampu-

laciós törekvések, amelyeknek különösen a radikális sajtóban van erősebb visszhangjuk, élénken foglalkoztatják a horvátországi közvéleményt. Néhány lap kommentár nélkül közli a beogradi lapok cikkei, amelyek Horvátország és Szlovénia kioperálását követelik az S. H. S. állam testéből.

A Szlobodna Tribuna vezércikkében élesen támadja az amputációs terveket és külpolitikai érveket sorakoztat fel az ötlet lehetetlenségének bizonyítására. Az Obzor, amely a horvát blokk hivatalos véleményét szokta cikkeiben visszatükröztetni, szintén vezércikkben foglalkozik a kérdéssel. Az Obzor szerint az amputáció akkor válhatna aktuálissá ha a radikálispartnak Marković Lázár álláspontja győzne, aki Pribicevics embereivel együtt akar működni. Ebben az esetben Olaszországgal egyetértésben, amelynek érdekében állna a horvátok elszakítása a szerbekről, meg is kísérelnék annak a végrehajtását. A horvát nép — fejezi be az Obzor — fejtegetéseit — világosan megmondta a választásokon, hogy milyen politikát akar, de azt is megmondta, hogy nem kívánja az amputálást.

A bunyevácok

részt kérnek a közigazgatásban

A közgyűlés átreformálását követelik

Többször szó volt már arról, hogy a bunyevácok hagyjanak fel a passzívítással és vegyenek részt a városi közigazgatásban. Ez azonban az áthidalhatatlan ellentétek miatt eddig egy esetben sem volt megvalósítható. A legutóbbi események, különösen pedig a bunyevác tisztviselőknek a választások előtt a város szolgálatából való elbocsátása most azonban újra felvetette a bunyevác-sokácpartban azt a kívánságot, hogy a párt vegyen részt a városi közigazgatásban és adja fel a további passzívítást, amely csak hátrányos következményeket jelent a pártra nézve. Abban az esetben — mondják — ha a bunyevácoknak is beleszólásuk volna a város ügyeinek vezetésébe, nem történhetnének meg a leg-

utóbbihoz hasonló események.

Értesülésünk szerint a legutóbbi napokban ebben az ügyben komoly megbeszélések folytak, amelyek azonban ezideig még nem vezettek eredményre. A hivatalos felfogás ugyanis az, hogy *be kell várni a legközelebbi községi választásokat*, amelyek már ugysem késhetnek sokáig és amelyekből a bunyevác-sokácpart épp az országos választások eredményeiből kiindulva nagyon sokat remél. Azt hiszik a pártban, hogy a községi választások amugyis lényegesen meg fogják változtatni a mai városi közigazgatás képét.

Ezzel szemben azonban a türelmetlenebbek már a községi választások előtt szeretnék megreformálni a mai kiszélesített tanácsot, amelyben

A szuboticiai földek és az agrárreform

A földek vételárából akarnak iskolákat építeni

Subotica város tanácsát most újból foglalkoztatja a városi földek sorsa, amelyek újabb veszedelemben forognak. Az agrárminisztérium egy újabb rendelete értelmében ugyan március 25. után nem oszthatók már ki a földek agrárcélokra, azonban a tavalyi tapasztalatok azt mutatták, hogy az agrárhivatal túl teszi magát ezen a korlátozáson és a múlt évben az agrárrevizió folytán felosztásra került városi földeket is a tavaszi mezőgazdasági munkálatok idején vették agrárcélokra igénybe.

Mivel ugyanilyen veszedelem fenyegeti a városnak még meglevő földjeit az idén is és az agrárbizottságok újjáalakítása után valószínűleg újabb agrárrevizióra fog sor kerülni, ezért a városi tanács megoldást keres a még rendelkezésére álló városi földek megmentésére.

Igy újra előtérbe került a tanácsnak az a már régebbi terve, hogy az agrárminisztériumtól az agrárcélokra elfoglalt 500 hold városi földnek feloldását kérje. Amint ismeretes, a tanács ezt a javaslatot már korábban a közgyűlés elé akarja terjeszteni, azonban akkor a választások előtti hangulatban, politikai okokból levették a javaslatot a napirendről. Most tárgyalások folynak arról,

a bunyevác-sokácpart egyáltalán mincsen képviselve. Ez természetesen ma alig vihető keresztül, még úgy sem lehet rá sok kilátás, ahogyan ennek a tervnek a propagálói kívánják, hogy ugyanis, az annak idején kinevezett huszonöt bunyevác bizottsági tag ezentúl vegyen részt a kiszélesített tanács munkájában.

Erre a megoldásra azonban a beavatottak véleménye szerint semmi esetre se fog sor kerülni, mert a bunyevác-sokácpart vezetősége aligha adná ehhez beleegyezését és a mai bizonytalan helyzetben az ellentétek az uralmon levő radikálispart és a bunyevácok között sokkal élesebbek annál, semmint, hogy a bunyevácoknak a közgyűlésen való megjelenése komolyan szóba jöhetne.

hogy ezt a javaslatot esetleg még az április 13-án megtartandó rendkívüli közgyűlés elé terjesszék. Hogy az tényleg megtörténik-e, az főképpen a kiszélesített tanács pártjainak előzetes hangulatától függ.

A városi tanács javaslata szerint a kérdéses 500 hold városi földet, abban az esetben, ha az agrárminisztérium feloldaná a zár alól, azonnal eladnák, hogy így ezt a területet mentesítsék az agrárreform alól. A földek vételárából a város a belterületen két elemi iskolát építené és a tanyákon is a szükséghez képest 2-3 új iskolát.

A tanács elhatározását elősegítette a tanügyi hatóságok állandó sürgetése is, amely szerint az iskolaviszonyok napról-napra rosszabbodnak Subotican és az új iskolák építésére most már halaszthatatlan szükség van.

Csak a közgyűlést előkészítő tanácsülés után fog eldőlni, hogy a tanács az áprilisi rendkívüli közgyűlés elé viszi-e a javaslatot azonban az esetben is, ha a kiszélesített tanács azt megszavazza, a város legcélszerűbb állásfoglalására lesz bizonyára szükség, hogy az agrárminisztérium a zár alatt levő városi földeket feloldja.

Megreformálják

a muzulmán vallást Albániában

Tirana elszakadt a konstantinápolyi kalifátustól

A mohamedán vallás évszázados érintetlenségét Angora bolygatta meg először és Kemal pasának sikerült a muzulmán egyház eddigi szervezetét a szultán elűzése és új kalifa választása által elszakítani az állam szervezetétől. Kemal pasa és az ifjútörökök szegték meg először a Korán parancsát, amely megtiltja a vitát a vallási kérdésekről és a török forradalmak után egész Törökországban modernizálták a vallást. A többi muzulmán államokban azonban még mindig szigorúan ragaszkodnak a Korán betűjéhez és állami törvényekkel védik a vallás parancsait. A konzervatív mohamedán államok közül most Albánia is csatlakozott a haladó muzulmánokhoz és a tiranai nagy muzulmán kongresszuson, mely szerdán ért véget, fontos határozatokat hoztak a szigorú mohamedán vallási törvények enyhítéséről.

A tiranai kongresszus Ahmed beg Mati alban kormányelnök vezetésével tárgyalta az albániai muzulmánok helyzetéről és elhatározta a konstantinápolyi kalifátustól való elszakadást. Kimondták, hogy az albán muzulmánok a jövőben külön vallási egységet képeznek, autonóm egyházi jogokkal és függetlenítik magukat a török kalifátustól. A vallás dogmatikus szabályait is enyhítették és kimondták, hogy a fátyol viselését továbbra nem teszik kötelezővé. A vallási mosakodások kötelezettségét is megszüntették és megengedték, hogy földreborulás helyett a mosékban az imákat állva is elvégezhessek.

A tiranai határozat különösen politikai szempontokból bír nagy fontossággal, mert az albán muzulmánoknak a törököktől való végleges elszakadását jelenti. Az albán kormány lépése természetesen nem marad ellenhatások nélkül és Albánia konzervatív muzulmánjai között erős mozgalom indult meg a reformok ellen.

Irók és az okkultizmus

1.

Két világhírű író nevét emlegetik most az okkultizmussal kapcsolatban. Sir Conan Doyle az egyik, akinek saját állítása szerint sikerült megszólalásig hű fényképeket előállítani elhunytak szellemeiről, Thomas Mann a másik, aki sorozatos előadásokat tartott most Berlinben, Bécsben és Budapesten okkultista élményeiről. Doyle, a számtani képzetekké leegyszerűsített detektívregények népszerű gyárosa nem ma csapott fel a spiritizmus hívének; már a háború alatt írt egy furcsa könyvet, amelyben testestől-leléstől, fenntartás nélkül exponálta magát a szellemek érdekében. Abban az időben tért át Doyle az okkultista irodalomra, amikor a háborútól meggyőződött idegzetű emberiség figyelme az effajta tünemények felé fordult: ez a körülmény eleve gyanús telette kissé a mindig jószímatu író valószínűsíti. A könyv azonban mindenképpen, aki elolvasta, meggyőződött arról, hogy Sherlock Holmes alakjának megteremtőjét ezuttal nem a szenzációvágy inspirálta műve megírására, és nem költésből, hanem egészen komolyan spiritizista, még pedig olyan szélsőséges híve a spiritizmusnak, mint csak azok tudnak lenni, akiknek beszámíthatósága semmi esetre sem teljes. Conan Doyle-ról is egészen bizonyos volt könyve megjelenése után, hogy valami olyan lelki megrázkódást ért, ami teljesen elcsoporte ennek a tipikus racionalistának ellentállóképességét és az ellenkező végletbe, a fantazmagóriák ködös mezéjére, a szellemek karjaiba sodorta. Ha költő lett volna Doyle valaha is, elkerülte volna ez a sors, mert a téboly — igaz van Chestertonnak — nem a költők, hanem a számológépek, sakk-mesterek és a regénymérnökök számára van fenntartva. Conan Doyle azon-

ban nem költő; szellemileg teljesen megrokkant és szellemfényképeit, amelyekről a kritikátlan amerikai bulvársajtó közöl nem kis mértékben csak sokhasáboz cikkeket, éppen ezért nem kell és nem is szabad komolyan venni. Az okkultista felvételek, amelyekről a szerencsétlen író bőbeszédűen nyilatkozik a világsajtóban, a háború elején elhunyt egyetlen fűtőbrátról, egyébként... ez talán eleget mond arról, hogy miért és milyen lelkiállapotban kezdett Conan Doyle közvetlenül fia halála után spiritizmussal foglalkozni. Az apa akart fiával annak halála után is valamilyen formában kapcsolatban maradni; aki olyan nagyon akarja ezt, mint Doyle akarta, annak mindig sikerül is a kontaktus megteremtése, éppen csak ára van a kísérletnek: el kell hagyni a realitások talaját.

Sir Conan Doyle megtette.

2.

Thomas Mann, akármilyen hívős és józan, de költő; nincs is diszponálva a legkevésbé sem arra, hogy megőrüljön. Komolyan veszi az okkultista tüneményeket, de a spiritizmusról lesújtó a véleménye. Thomas Mann nem lát szellemeket a tünemények mögött, de nem próbálja letagadni hogy vannak tünemények előadása nem is szorítkozott egyik városban sem másra, mint hogy tekintélyével alátámassza Schrenk-Notzing müncheni professzor annak idején nevetéssel fogadott kísérletét, amelyek még ma sem jutottak át a szkeptikus közöny vesztelési zónáján. Schrenk-Notzing csodálatosnak hirdetett kísérleteiben a közvélemény sehogyan sem akar hinni, pedig ezeknek a kísérleteknek az az egyetlen bajuk hogy egyáltalán nem hihetetlenek és a legkevésbé sem csodálatosak.

Mann látott a szeánszon egy zsebken-dőt, két méternyire a médiumtól a földön heverve, és előadást tart arról, hogy a zsebken-dő tüneményes módon,

minden külső erőbehatás nélkül elhagyta helyét, felemelkedett, majd visszaesett. Elhiszem nagyon szívesen Thomas Mannak, hogy ebben az esetben csalás nemcsak nem történt de — a hogy kategorikusan kifejezi magát — nem is történtett. De én sokkal szebb produkciót tudok mutatni neki, amiről mégsem tartana előadást: zsebken-dő helyett a szőnyegre nehéz vasdarabot tesztek, ami, ugyancsak anélkül, hogy bárki hozzányúlna meg fog mozdulni. Természetesen médium helyett megfelelő erősségű elektromágneset alkalmazok majd ezuttal. Nem tréfálok, ez van olyan érdekes tünemény, mint Schrenk-Notzing mutatója, s csak azért nem tűnik fel érdekesnek, mert tudjuk már az okát. Egy zulu-kaffer, aki esetleg nem jártas az elektrofizikában, biztosított róla Thomas Mann, az én kísérletemet talán érdekesebbnek mert nehezebben értené meg, hogy a súlyos vas megmozdul, mint azt, hogy a könnyű zsebken-dő ide-oda libben. A tünemény, amelyet Mann ismertett és amelynek hitelességére becslétszávat adta becslétszávanra nem érdekes. Annál érdekesebbek, természetesen, a hipotézisek, a mikkel magyarázni próbálják. De mi helyt valakinek sikerül majd a magyarázat, az egész épp olyan érdektelenné válik, mint az a kísérlet, hogy a falon megcsavarok egy kicsiny gombot és a másik szobában erre kigyullad valami fény. Ami a legnagyobb szenzáció lenne egy zulunak...

3.

A spiritizmust az a felfedezés gyilkolta meg, hogy a »szellem« mindent tud amit a szeánszon résztvevők valamelyike tud, de egyébként semmit. Napoleon szelleme nem is konyit a haditudományokhoz, de prima szakember a vadpácolás terén, ha történetesen szakácsok idézik. Nyilvánvaló, hogy ilyen körülmények között az asztal vagy a forint kinyilatkoztatásaihoz semmi kö-

sincs szellemeknek, csupán a résztvevők nyilatkoznak meg tudattalanul és akaratukon kívül, olyan módon, amelynek megfigyelése és kikutatása sokkal érdekesebb az okkultizmus összes egyébként problémáinál. Megpróbálom egy matematikai formulával kifejezni, amit mondanak akarok: ha a szeánsz résztvevőit összetevőknek tekintem, akkor a »szellem« egyenlő ezeknek a komponenseknek eredőjével.

Mindjárt megmagyarázom. Évekkel ezelőtt résztvettem szeánszokon, amelyekben Vergilius szelleme az asztal közvetítésével ostromba, de formailag és nyelvtanilag teljesen kifogásalan latin disztichonokat költött. A résztvevők egyike kitűnő latinista volt viszont botlult, semmi érzéke ritmushoz és verseléshez, három nap alatt nem tudott volna egyetlen beteg spondeust össze-izsuzni, nemhogy hosszú verseketeket. Az időmértékes verseléshez én értettem, aki viszont egészen keveset tudok csak latinul és magam ugyancsak nem tudnék soha egyetlen latin verssort összehozni. (A többi résztvevők közömbösek voltak legfeljebb csak a versek értelmi nivótlanágának létrehozásában lehetett szerepük.) Az elsőkéntet szoba csendjében uralkodó révület, a transz, kiváncsoltta össze két ember egymást kiegészítő képességeit egyetlen alkotó cselekvéssé. Később, szeánsz nélkül, akár-hányszor megkíséreltük, ketten, közös munkával kifáragyi egyetlen latin hexametert, sohasem sikerült, míg transzban máskor is, mindig.

A tömeglélektannak van hasonló megállapítása a tömeg egyedeinek és a tömegcselekvésnek viszonyáról. A tömeg ugyanilyen révületben cselekszik, de — mi ez a révület? Mikor áll elő és miért? Ezt kikutatni sokkal érdekesebb, mint az, hogy mihez vagy kihez vágódik hozzá a spiritizista zsebken-dője.

Diószeghy Tibor

Az államtisztviselők természetbeni javadalmazása

Nem vonják le a fizetésekből a naturáliák értékét

Becskekről jelentik: Az állami tisztviselők fizetésének kiutalása körül több ízben felmerült az a kérdés, hogy a természetben kiutalt lakás, vagy egyéb javadalmazás értékét levonják-e a fizetésekből vagy sem. A gyakorlatban a kérdés körül a legnagyobb bizonytalanság uralkodott, amennyiben sok helyen — előírás híján — a fizetéseket változtatlanul kiutalták a tisztviselőknek, semmit sem vontak le a természetbeni javadalmazásokra, viszont más helyen kérhetetlenül beszámították a fizetésekből a naturáliák értékét. Az utóbbi helyeken azután növelte a zavart még az is, hogy nem egyformán történt a természetbeni javadalmazások felbecsülése, néhol kevesebbet, néhol pedig többet számítottak, mint amennyit a naturáliák értek.

A központi főszámvevőség most a fizetések kiutalása körül jelentkező zavarokat megszüntette, akként, hogy rendeletet bocsátott ki, amelyben utasítja a hivatalokat, hogy a fizetésekből nem vonható le a természetbeni javadalmazások értéke. Ez a rendelet megnyugvást keltett.

A szovjet és Anglia konfliktusa

Bonyodalmak a kivégzett püspök miatt

Londonból jelentik: Az angol kereskedelmi képviselő moszkvai megbízottja táviratban jelentette Londonba a kormánynak, hogy visszautasította és a bolsevista kormánynak visszaküldte azt a jegyzéket, amelyben Csicserin válasszolt a halálos ítéletek ellen tiltakozó angol kormánynak.

A bolsevista kormány válasza előreláthatólag meg fogja zavarni Moszkva és London között a nagy nehezen létesített kereskedelmi kapcsolatot.

A konzervatív párt egyhanguan azt követeli a kormánytól, hogy minden kapcsolatot szüntessen meg a moszkvai kormánnyal.

Gömbös Gyulát

kitessékelik a kormánypártból

A magyar politika hírei

A Bethlen-féle egységes pártban kiutaltak azok az ellentétek, amelyek a párt megszületésétől kezdve fennálltak a párttagok két csoportja — a liberális színezetű volt munkapártiak és a Gömbös-féle intranszigenz antiszemita frakció között. Bethlen miniszterelnöknek mind- eddig sikerült az ellentéteket annyira amennyire elsimítani, most azonban elkerülhetetlennek látszik a párt két része között a szakadás, amelyet Wülf József volt vezérkari századosnak Gömbös Gyulához intézett húsvéti nyílt levele és a Gömbös-sajtó részéről ezt követő s a kormánypárt mérsékeltbb szárnya ellen irányuló hírlapi attack idézett elő. Az egységes párt többsége Gömbössel szemben áll és azt követelik, hogy rendelje alá magát a pártfegyelemnek, továbbá, hogy mondjon le a párt ügyvezető alelnöki állásáról. Gróf Bethlen István szűkebb környezete ezzel szemben elkerülhetetlennek tartja a pártszakadást, illetőleg azt, hogy Gömbös-Eckhardt csoport kilépjen a kormánypártból.

A kormánypárt keddi értekezletén dől el, hogy sikerül-e kitessékelni Gömbös Gyulát, aki a pártot, mint a választási hadjárat vezetője, összehozta. Valószínű, hogy Bethlen megint közvetítőként fog fellépni majd a két frakció

között és megakadályozza hogy Gömbösök kiléptessék a pártból. Bizonyos azonban, hogy a helyzet jobban elmérgesedett mint valaha és ha a keddi értekezleten Bethlen meg is kísérelné az

Az angol kormány lapjában Nitti sürgeti a Ruhr-megszállás megszüntetését

Curzon, Mussolini, Lloyd George tárgyalásai a megoldásról

Londoni jelentés szerint a csütörtöki nap politikai szenzációja a Pall Mall Gazette csütörtöki vezércikke a Ruhr-válságról, amelynek írója Nitti volt olasz miniszterelnök. A Pall Mall Gazette közel áll a brit kormánynak s köztudomású róla, hogy nem nevezhető németbarátnak.

Abból a tételből indul ki a volt olasz miniszterelnök, hogy a francia politikát minden olyan kérdésben, amely a versaillesi békeszerződéssel kapcsolatos, az a szempont vezeti, hogy az európai kontinensen megalapozza a francia ipar túlsúlyát és fenhatóságát.

Nem szenvedhet kétséget, hogy a Ruhr-medence katonai megszállásával a francia politika nem a német jóvátételi fizetések kérészakságát célozza, sőt Franciaország szívesen kész volna minden jóvátételi igényéről lemondani, ha

a német nagyiparosokat térdre kényszeríthetné, úgy, hogy azok elismernék a francia nagyipar fenhatóságát.

A francia Ruhr-politika tragikus tévedései

a kontinens gazdasági életének teljes megbénítására vezethetnek

— írja Nitti — ha csak a francia

egység helyreállítását, könnyen megsemmisítik, hogy a párttagok többségének eddig elfojtott indulata olyan formában tör utat, amely a kibékülést lehetetlenné teszi.

kormány az utolsó percben nem vonja ki a megszálló csapatokat.

Ez az éles támadás a brit kormányújságban főleg azért nagyjelentőségű, mert angol részről nyomtatékos tényezők tevékenykedtek egy olyan tárgyalási alap létrehozásán, amely egyaránt elfogadható lett volna mind a két fél részéről. Itteni beavatott körökben tudnak arról, hogy

lord Curzon a húsvéti ünnepek alatt vezetett francia politikusokkal és gazdasági szakemberekkel tárgyalta a Ruhr-válságról.

de az is nyílt titok, hogy

Mussolini miniszterelnök Jaspard belga külügyminiszterrel Milánóban megállapodott a minimális program alapvető elveiről

és a milánói tanácskozás kedvező perspektívát nyitott meg a német-francia tárgyalások számára. Ugyanebben a kapcsolatban kell megítélni Loucheur eszmecseréjét Lloyd George volt miniszterelnökkel. Akik közel állanak Lloyd Georgehoz, jól tudják, hogy

élesen elítéli a francia Ruhr-politikát és április 9-én az alsóház ülésén nagy beszédre készült.

Mussolini meghívta Pasicsot és Benest

Politikai körök a meghívásról

Rómából jelentik: Mussolini olasz miniszterelnök politikai körök értesítése szerint meghívta Pasics miniszterelnököt, hogy az Olaszország s Jugoszlávia közötti politikai függő kérdések megbeszélése céljából látogassa meg Rómában. Hasonló meghívást intézett Benes cseh külügyminiszterhez is s hír szerint mindkét államférfi elfogadta a meghívást.

Hivatalos helyen nem erősítik meg e hirt, de kijelentik, hogy a

szóbanforgó meghívások megfelelnek Mussolini felfogásának, a ki a közelmúlt napokban a lengyel külügyminiszterrel és az osztrák szövetségi kancellárral folytatott tárgyalásai után most a két szláv ország vezető államférfijaival akarja megvitatni egy szélesebb mederben haladó gazdasági politika kérdéseit és keresni a megegyezéshez vezető módokat, amelyek mindenesetre kívánatosak volnának.

Új terv a német jóvátétel rendezésére

Nyugat-rajnai szabad állam a német birodalom testében — Ötven milliárd aranymárkás nemzetközi kölcsön az újjáépítés fedezésére

Londonból jelentik: Feltétlenül megbízható és kitűnően beavatott politikai részről eredő információk szerint

az antant kebelében tárgyalások indultak meg a kormányok között az illetékes szaktényezők belevonásával a Ruhr-kérdés, a jóvátétel és Franciaország biztonságára körül

s londoni illetékes felfogás szerint nem volna nehéz Anglia, Belgium és Olaszország között megegyezést létesíteni egy minimális programra nézve, miután

ezek az államok a Ruhr-megszállás gazdasági kudarcáról meg vannak győződve.

A Daily Telegraph csütörtöki száma nagyobb cikkben foglalkozik ezzel a kérdéssel, hogy a francia kormány

beérné az elpusztított területek újjáépítési költségeinek korlátozott elsőbbségével.

Ezeket a költségeket német részről 26 milliárd aranymárkában számították ki és Németország hajlandó volna

50 milliárd aranymárka nemzetközi kölcsönt felvenni, amelyből az újjáépítési költség kitélnék, a fennmaradó 24 milliárd aranymárka pedig arra szolgálna, hogy Anglia és Franciaország törleszthesse az Egyesült Államokba fölvetett háborús adósságokat. Ezzel szemben az antant

több évre szóló moratóriumot adna Németországnak.

Azt írja a Daily Telegraph, hogy ezek a jóvátételi feltételek Franciaország területi biztonságának feltételeitől elválaszthatatlanok és Franciaország azt kívánja, hogy

a Rajna balpartján egy nyugat-rajnai köztársaság alakuljon, mint szabad állam a német birodalom testében.

de politikai, gazdasági és közigazgatási tekintetben ez a szabad állam minden korlátozás nélkül kiegészítő része legyen a német birodalomnak. Az új szabad államot a népszövetség ellenőrzése mellett teljesen meg kellene fosztani minden katonai jellegtől. Ami a Saar-kérdést illeti, ez a terület a nyugat-rajnai köz-

ársasághoz volna csatolandó. Végül azt kívánja Franciaország, hogy a német birodalom a nyugati határmakkal szemben vállalon ünnepies kötelezettséget, hogy tartózkodni fog minden támadástól.

Az erre vonatkozó szerződések létrejötte után — írja a Daily Telegraph — Franciaország és Belgium kész volna gyors egymásután következő fokozatossággal kiűritni a megszállott területeket, míhelyt Németország az első készpénzfizetéseket és anyagszállításokat pontosan teljesítene. Ha azután a német birodalmi kormány hosszabb időn át megfelelne fizetési és szállítási kötelezettségeinek, akkor Franciaország és Belgium nem zárkoznék el az elől, hogy a Rajna balpartját hamarabb üritse ki, semmint a békeszerződés arra határidőt szab.

Meghalt a Tutankhamen ásatások vezetője

A régi sírok új vezetője

Lord Carnarvon, a Tutankhamen-ásatások vezetője — mint Kairóból jelentik — hosszas szenvedés után Kairóban meghalt.

Carnarvon lord nevét néhány hónappal ezelőtt kapta szárnyára a hír. A híres angol archeológus hosszas kutatás után Luxor mellett, a Királyok Völgyében megtalálta Tutankhamen fáraó sírját és napvilágra hozta aokat a csudálatos egyiptomi régiségeket, amelyeket eddig hiába kutattak a fáraók földjén. A szenzációs lelettel kapcsolatban lett ismert név Carnarvon lord neve, amelyet mindenütt tisztelettel említenek, ahova csak a Tutankhamen-ásatás híre elérkezett.

A lordot, aki az ásatások körül foglalatzkodott, nemrégben megcsipte egy mérges légy, amely ágyba döntötte. Az orvosok mindent elkövettek, hogy a veszedelmet elhárítsák. A beteg ereje a gondos ápolás dacára napról napra fogyott s pár órai nehéz agónia után a lord meghalt. A bennszülöttek, akik nagyon haragudtak az ásatások miatt Carnarvonra, halálát az istenek bosszújának vélik, akik azért ölték meg Carnarvont, mert a fáraó sírját megbolygatta.

Az angol lord halála Kairóban nagy megdöbbenést keltett.

Magyarország

újból megkezdte a bankjegynyomást

Kállay pénzügyminiszter marad

A magyar korona zürichi esése teljesen felborította a költségvetést. A pénzügyminiszter távozását emiatt általában befejezett dolognak tartották, mert köz tudomású volt, hogy Kállay ellensége a bankjegyzaporításnak, amely nélkül pedig a pénzügyi helyzet ma már nem oldható meg. Most arról értesülünk Budapestről, hogy Kállay pénzügyminiszter mégis marad, ellenben a kényszerítő körülmények hatása alatt mégis ráter a mérsékelt bankjegyinfláció alkalmazására, ami azt jelenti, hogy a bankjegynyomda újból teljes erővel megkezdte a banktöbblettermelést.

A pénzügyminiszter ezenkívül erélyesen végre akarja hajtani a tisztviselők létszámcsoökkentésének ügyét. Minden tisztviselőt elbocsátanak, aki vagyoni viszonyainál fogva meg tud élni, de tekintetbe veszik azt is, hogy feleségének, vagy más hozzátartozójának van-e vagyona. A jövő tanévtől kezdve tizenhat állami középiskolát megszüntetnek és az ezeknél alkalmazott tanárokat áthelyezik az elbocsátott vagyonos tanárok helyére. Ezeknek a tömeges áthelyezéseknek azonban igen nagy akadálya a lakáshiány. Ezen szokatlan módon akarnak segíteni. Ki akarják mondani, hogy a fegyelmi ítélet alapján elbocsátott tanár lakása elrekvirálható a helyébe áthelyezett tanár részére.

Minthogy azonban a nyugdíjba küldött tanerő sem mehet az uccára lakni, ennek elsőbbségi joga van az áthelyezett tanár régi állomáshelyén lévő lakására. Ha ezt a tervezett rendelkezést tényleg életbeléptetnék, ez az elbocsátott tisztviselők egy részének valószínűsége internálását jelentené, amennyiben kénytelen volna egy meghatározott helyre elmenni lakni, de megnehezítené, szinte lehetetlenné tenné azt is, hogy az elbocsátott tisztviselők más pályán helyezkedjenek el.

Megölte a kisfiát

Családi dráma a bíróság előtt

Egy szerencsétlen családi élet utolsó felvonása játszódott le csütörtökön a törvényszéki büntető tanácsa előtt.

Korponais Lukács 1921. év szeptember végén nőt vett a fiatal, csinos Peics Kátát. A fiatal pár a férfi anyjánál, Korponais Krisztinánál lakott és házasságuk mindjárt kezdetben nem volt boldog, hiányzott az egyetértés, gyakori volt a civódás, a férj féltékenykedett a feleségére és azzal gyanúsította, hogy udvarlója van. Nagy mértékben rontotta az egyébként is boldogtalan házasságot az öreg Korponaisnének, az anyósnak zsembeskedése, vadaskodása és a fiatalok fölötti örökös, kérértlen gyámkodása. Jelentkeztek anyagi gondok és bajok is. Korponaisék házassága egyre jobban elmérgesedett, a férfi otthagya családját és elment Beogradba munkára.

Pár hétig dolgozott ott, amikor feleségétől levelet kapott, hogy örömdetes családi esemény állott be, az asszony figyermekét szült.

A férj hazajött. A kis fiu, — Stévo — születése nem javított a családi életben, sőt még rontott, még gyakoriabban lettek a mérges civódások.

Aztán . . . a kis Stévót az apja egy borus novemberi napon — 1922. november 23-án — megölt a zsírszódával és a négy hónapos kis fiu másnapra a kórházban meghalt.

Ezt a bűnügyet tárgyalta csütörtökön a büntető tanács, Pavlovics István törvényszéki elnök elnöklétével, a tanács tagjai voltak Gyorgyevics Jován és Leko Dusan törvényszéki bírák.

A közvédelmi Marusics Koszta államügyész képviselte, a védelmet Petrovics János dr. látta el.

A bűnügynek három szereplője van. Korponais Lukács — aki múlt év december 6-ika óta van fogságban, az anyja, Korponais Krisztina — aki szabadlábon van. Az anya és fiu egymás mellett ülnek a vádlottak padján. A harmadik szereplő Korponais felesége, Peics Kata, aki az egyetlen tanu. A negyedik szereplő a szegény, ártatlan, mérges kivégzett kis Stévo, a temetőben alussza örök álmát.

A bíróság elsőnek Korponais Lukácsot hallgatta ki. Előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkossággal vádolja a vádirat. Korponais tagad. Nem ismeri be, hogy ő itatta meg a gyermeket zsírszódával, viszont vádolja az anyját azzal, hogy több ízben igyekezett rábeszélteni, hogy mérgezzék meg a fiát.

A kritikus napon — 1921. év november 23-án — mosás volt a házban és a felesége a mosáshoz hozott zsírszódát. Estefelé a kis Stévo hirtelen nagyon rosszul lett, úgy, hogy a kórházba kellett szállítani, ahol másnap meghalt. Még aznap este, amikor Stévo rosszullete beállott, az öreg Korponaisné megjelent két rendőrrel a házban és azt mondotta, hogy a fia megölte a kisfiát, fogják el. A rendőrök le is tartóztatták Korponaisot.

A vádlott a főtárgyaláson minden kérdésre hosszadalmasan felel, folytonos ismétlésekbe esik, de azt tagadja, hogy ő itatta volna meg a gyermeket zsírszódával.

Az elnök az iratokból megállapítja, hogy a vádlott a rendőrségen beismerte, hogy ő adta be a gyermeknek a mérget.

Vádlott: A rendőrségen azt mondtam, amit kívántak, hogy mondjam.

Az elnök ezután konstatálja az iratokból, hogy a vizsgálóbíró előtt is

beismerő vallomást tett.

Vádlott: Ez igaz, de ott azért mondtam, hogy én tettem, hogy kiméjtem a család többi tagjait.

Ezután az öreg Korponais Krisztinát hallgatta ki a bíróság.

Amidőn az elnök ismerteti a folyton erősen köhögő, nagykendőbe burkolt öreg asszonnyal, hogy gyilkosságra való fölbujtással van vádolva, azt feleli:

— Ez nagyon szomorú, de nem igaz. Aztán beszél a fiatalok folytonos egyenlenségéről és elmondja, hogy mi történt a házukban a szerencsétlen napon.

A vádlottak kihallgatása után a pör egyetlen tanujának, Peics Katának kihallgatása következett. Nem kíván élni azzal a kedvezményel, hogy megtagadhatja a vallomástételt. Igen értelmesen, megfontoltan beszél. Nem vádol senkit, csak a családi életét mondja el, valamint a kritikus nap történetét. A kis fiát nagyon szerette és amidőn egy napon a férje a bölcsőből ki akarta borítani a kis Stévót, a kerületi rendőrbiztoshoz — a közben vitriól merénylet áldozatává lett — Bukovityhoz futott segítséget kérni.

Peics Kata tanu megeskütése körül vita támadt.

Az ügyész indítványozta a tanu megeskütését, a védő ellenzte.

Bírói határozat alapján rendelték el a tanu megeskütését.

A bírói asztallal szemben álló férj halásápadtan hallgatta felesége esküjét.

Ezután még Perazsics Bozsidar dr. és Bartha Antal dr. törvényszéki orvosok terjesztették elő orvosi szakvéleményüket a vádlott elméleti állapotáról.

Az orvosok szerint a vádlott teljesen beszámítható, normális.

A bizonyítási eljárás befejezése után a perbeszédet mondták el s utána a bíróság meghozta ítéletét, amely Korponais Lukácsot bűnösnek mondja ki szándékos emberölés büntetében és tíz évi fegyházra íti. Korponais Krisztina másodrendű vádlottat a bíróság a gyilkosságra való felbujtás vádjá alól felmentette.

Az ügyész megnyugodott, a védő felebvezést jelentett be.

Amikor az elnök megkérdezte az elítéltektől, hogy kíván-e még valamit mondani, remegő hangon mondták:

— Inkább löjjenek agyon, mint hogy tíz évre bezárnak!

Nagy mozgás között vezette ki a felüztört szuronyú börtönőr az elítélteket a zsúfolt tereméből.

Letartóztattak egy novisadi kereskedőt

Lefoglalt váltókat értékesített

Novisadról jelentik: Novisadon élénk feltűnést keltő letartóztatás történt.

Csütörtökön a novisadi ügyvédség rendelkezése a rendőrség letartóztatta Mezei Izsó szállítót.

Az intézkedés előzményei még arra az időre nyúlnak vissza, amikor a deviza-rendelet érvényben volt és a deviza-bizottság fenállott. A deviza-bizottság annak idején Mezei Izsó ellen a rendeltetbe ütköző szabálytalanság miatt vizsgálatot rendelt el és a vizsgálat megejtésével egy bizottságot bízott meg.

Ez a vizsgáló-bizottság iratokat is lefoglalt Mezei irodájában, azokat lepecsételte, de nem szállította el, hanem otthagya az irodában. A megejtett vizsgálat alapján a pénzügyminiszter 100.000 dinár pénzbírsággal büntette meg Mezeit. Ennek a bírságnak fedezete gyanánt — a behajtásával megbízott pénzügyigazgatóság — lefoglalt Mezeinél két váltót és pedig egyet, amely 60.000 dinárra és egyet, amely 36.000 dinárra szolgált.

A 96.000 dinárra szolgált lefoglalt váltókat azonban Mezei Izsó tovább forgatta Weitzenhof Józsefre és Popovics Pálmára, ami által elvonta

a két váltót a pénzügyigazgatóság rendelkezése alól.

A pénzügyigazgatóság az esetről jelentést tett az ügyészségnek, amely erre utasította a rendőrséget, hogy Mezeit tartóztassa le.

Mezeit városszerte törekvő, komoly kereskedőnek ismerik s így letartóztatása rendkívüli feltűnést keltett.

Elfogták a bajmoki betörés tettesét

Scheffer Mátyás bajmoki gazdálkodó néhány nappal ezelőtt feljelentést tett a csendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki éjszaka folyamán behatolt lakására és onnan nagymennyiségű füstölt húst és négyezer dinár értékű ruhaneműt lopott el. A feljelentés alapján a bajmoki csendőrség megindította a nyomozást és egyúttal értesítette a suboticei rendőrséget is, ahol szintén hozzáfogtak a betörő felkutatására.

A suboticei rendőrség nyomozása sikerrel is járt, mert a tettest Ilín Zsivojin Rudics-utcai korcsmájában elfogta és letartóztatta. A kihallgatása alkalmával megállapították, hogy Kasza Andrásnak hívják és március 14-én szökött át Magyarországból. Első útja Bajmokra vezetett, ahol azután Scheffer lakására betört. Az elloptott ruhaneműket megtalálták nála, Kasza azonban tagadja a betörést és azt állítja, hogy a nála talált ruhákat Magyarországon vette és onnan hozta magával. Kaszát, akinek valószínűleg egyéb bűnök is terhelik a lelkiismeretét, a mint kitölti határátlépés miatt kapott büntetését, át fogják kísérni a suboticei ügyészség fogházába.

Ujabb letartóztatás a novisadi kémkedési ügyben

Egy orvos és két mérnök van letartóztatva

Novisadról jelentik: A Bácsmegyei Napló hírt adott róla, hogy a novisadi rendőrség kémkedés gyanúja miatt letartóztatta Surányi Lajos dr. orvost és Keresztes Ernő mérnököt.

A letartóztatást az előzte meg, hogy Budapestről jelentés érkezett a novisadi rendőrséghez, hogy Surányi Lajos dr. és Keresztes Ernő azért jöttek Budapestre Novisadra, hogy az S. H. S. királyság ellen kémkedjenek.

Ebből a kémkedési ügyből kifolyólag a rendőrség csütörtökön letartóztatta Balázs Jenő hidrotechnikai mérnököt, aki a hidépítésnél volt alkalmazásban.

A rendőrség ez ügyben nem adott ki bővebb értesítést sem az elkövetési cselekményre, sem a terhelő bizonyítékokra vonatkozólag.

A Bácsmegyei Napló 93-ik számához

Aki június 30-ig ezeket a szelvényeket összegyűjti és beküldi az ingyenes biztosítást köti

JUST R. T. szövetáruháza Subotica, Városház épület.

Megérkeztek a legújabb divatu ANGOL TAVASZI

1785 szezonszövetek.

Nagy választék. Olcsó árak.

HIREK

A béke halottjai

Nem lehet simán, eljődés nélkül elgondolni, hogy van Európa kelős közepén egy terület, egy gyárakkal, kohókkal és bányákkal megrakott országrész, ahol a világháború szelme élt és még hozzá erősen és brutálisan él, mintha csak nem is 1923-at írnák, hanem 1915-öt, vagy a flandriai csaták idejét. A francia szurony körükerített, elzárt pár millió németet, elzárt oly hermetikusan, a háborús eszközök oly tökéletes felhasználásával, hogy szinte nehéz megtudni, mi történik a Ruhr-területen. Elvéve ugyan kiszűrődik valami megrendítő katonai bestialitás a szuronyal elsorompózott Essen-vidékről, kihallatszik valami vére bosszu (német halottak és német rabok a francia jóvátételi számlán). A dac, az elkeseredés, a heroikus türes közönséges eseményei azonban titkok maradnak előttünk, titkok, amiket elsodor a franciák vehemens országjárása. Sarcey megírta a poroszok által körükerített Páris életét, azt a mélysegesen elborult életet, amely hetekig, sőt hónapokig tört, szenvedett és ellenállt Bismarck vezényelte császári hódító erőnek. A Ruhr-vidéknek még nincs krónikása, — de ha valaki, valamikor kezébe veszi a tollat, ennek a kálváriás földnek szenvedése és türese elhomályosítja a 71-es Páris szenvedését és türesét. És a krónikás be fogja mutatni azt a perfid állapotot, amely a »békeszerető« Európa ölén ma a háború jávára könyveli el az életet, a Ruhr-vidékiek életét, akik míg mások keresnek, szórakoznak és vigadnak, azoknak a halottaknak temetésével és megsejritásával vannak elfoglalva, akiket Franciaország a béke nevében küldött a másvilágra . . .

— Nincsics külügyminiszter a királynál. Beogradból jelentik: Nincsics külügyminisztert a király kihallgatáson fogadta, akinek beszámolt a külpolitikai helyzetről.

— A görög keleti húsvéti ünnepeken hivatalszünet lesz. A rendőrfőkapitányság közli, hogy a görög-keleti húsvét alkalmával, pénteken, vasárnap és hétfőn nem lesznek hivatalos órák a városházán. A rendőrfőkapitány vizumot pénteken csak 10—11-ig fog kiadni.

— Franciaország és az S. H. S. királyság katonai egyezményt kötöttek. Rómából jelentik: *Giornale di Roma* beogradi jelentése szerint küszöbön áll a Franciaország részéről Jugoszláviának engedélyezett háromszázmillió franknyi kölcsön folyósítása, amely arra szolgál, hogy a jugoszláv hadsereget Kalitovics tábornok tervezete szerint újjászervezzék. A kölcsönt állítólag egybekapcsolták egy francia jugoszláv katonai egyezmény kötésével, de nyomatékosan hangsúlyozzák, hogy az egyezménynek csak védőszövetségi jellege van.

— A horvát katolikus egyház sérelmei a minisztertanács előtt. Beogradból jelentik: A minisztertanács legutolsó ülésén Jovanovics Liuba vallásügyi miniszter referált a katolikus egyháztól elszakadt egynevezett horvát katolikus egyház panaszairól, amelyek úgy álltak elő, hogy a kormány megtiltotta az új egyháznak a nyilvános istentiszteletek tartását. Emiatt a horvát lapok éles támadásokat intéztek a kormány ellen. Jovanovics miniszter referátumát azzal végezte, hogy mivel a törvények értelmében csak az elismert felekezetek végezhetik nyilvánosan istentiszteletüket, ezért a horvát katolikus egyház panaszai nem jogosultak.

— A szolgálaton kívüli miniszterek fizetése. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a szolgálaton kívüli miniszterek fizetésének megállapításáról szóló kormányrendeletet. Eszerint a szolgálaton kívüli miniszterek fizetése, hat hónapi miniszteri szolgálat után évi 6000 dinár, ha azonban már tízévi állami szolgálatuk van, akkor három hónap után már folyósítják számukra ezt a fizetést. Ha az előző állami szolgálatban 6000 dinárnál nagyobb volt a fizetésük, úgy ezt a nagyobb fizetést folyósítják számukra. Tíz hónapi miniszteri szolgálat után 8000 dinár, tizenkét hónapos után 10.000 dinár a szolgálaton kívüli miniszterek fizetése. A volt miniszterek szolgálaton kívüli állományban csak egy évig maradhatnak, ez idő után pedig, ha nem lépnek időközben újra állami szolgálatba, nyugdíjazták őket. A minisztertanácsnak jogában áll azoknak a szolgálaton kívüli minisztereknek, akik nem nemzetgyűlési képviselők, állami alkalmazást felajánlani. Ha ezt nem fogadják el, a fizetésre vonatkozó igényük megszűnik. A miniszteri nyugdíj összegét a miniszteri fizetés alapján állapítják meg. Az állami szolgálatba való visszalépés alkalmával a volt miniszterek fizetése nem lehet kisebb, mint a szolgálaton kívüli viszonyban.

— Az amnesztia rendelet kibővítése. A hivatalos lap legutóbbi számának közlése szerint mindazok, akik az 1918–1919. években a nemzeti mozgalmak alkalmával követtek el bűntetteket és a már korábban kiadott amnesztia-rendelettel egyetemben részesültek, most a mellék-büntetések alól is kegyelemben részesültek.

— Három napig tilos a vigalom. Novisadon. Novisadról jelentik: Varricsák rendőrfőkapitány csütörtökön rendeletet adott ki, amellyel a görög-keleti ünnepre való tekintettel csütörtök, péntek és szombati napokra betilt minden mozi, kabaré és színházi előadást, minden nyilvános vigalmat és kávéházi zenét.

— Magyar fiúk üdvözlője a debari kaszárnyából. A magas hegyek országából levelet hozott a posta a Bácsmegyei Napló szerkesztőségébe. Bácsfeketeci fiúk küldik üdvözlőjüket a debari laktanyából hozzátartozóinak és ismerőseinek. A levelet a következő feketeci katonafiúk írták alá: Végh Bálint, Fekete Bálint, Schmidt Lajos, Páll András, Hallgató István, Hallgató Mihály, Németh Mihály, Németh János, Gábel Fülöp, Gábel Jakab, Kovács Mihály, Öry János, Fekete László, Kovács József, Kiss Sándor, Páll József, Szolga László, Szilágyi István, Gulyás József, Cser Sándor, Konecz Dezső, Arth János, Müller János, Schmidt Henrik, Schwoner Henrik, Staut Péter, Pécer Lukács, Gerber Mihály, Schnautigli György, Halász János, Budai Gábor, Weismann Lajos.

— A munkabiztosító tisztviselők sérelme. A munkabiztosítási tisztviselők szolgálati pragmatikája értelmében április 1-től kezdve a tisztviselők fizetését felemelik s az elmulasztott szolgálati évek után évi 350–350 dinár pótlékot adnak. A szociálpolitikai minisztérium a felemelt fizetéseket folyósította is, azonban a pótlékokat nem utaltványozta. A munkabiztosító tisztviselők akciót indítottak az elmaradt pótlékok kiutalása érdekében.

— Szobrot kap Sarah Bernhardt. Párisból jelentik: Sacha Guity kezdeményezésére a párisi színházak elhatározták, hogy Sarah Bernhardt temetése napján befolyt összes jövedelmeket az elhunyt nagy művésznő emlékére emelendő szobor céljaira fordítják.

— Mackensen tanu lesz egy budapesti hadbírószági perben. Budapestről jelentik: A katonai hatóság annak megállapítása végett, hogy a forradalom napjaiban kik tevékenykedtek Mackensen német hadvezér letartóztatása körül. Azok közül, akik ellen eljárás megindult, ketten, Böhm Vilmos és Pogány József nem tartózkodnak Magyarországon. A vizsgálat ez ügyben a befejezéshez közeledvén, a vizsgálatot vezető hadbíró kérdőívet küldött Mackensen tábornokhoz, amelyben letartóztatásának részleteire nézve több kérdést intéz. Mackensen tábornok a kérdésekre még nem küldött választ.

— Csütörtökön nyílt meg Párisban a szellemi munkások világkongresszusa. Párisból jelentik: Léon Bourgeois elnökle alatt csütörtökön tartotta első ülését Párisban a szellemi munkások világkongresszusa. Angliából, Belgiumból, Hollandiából, Svájcban és Csehszlovákiából már szerdán megérkeztek a delegátusok, péntekre várják az osztrák kiküldötteket s más országok szellemi munkásai is bejelentették részvételüket.

— Eljegyzés. Krishaber Margit Pančevo és Simon Jónás Novisad jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Puskin, Gogoly, Tolsztoj — szovjetmonopólium. Berlinből jelentik: A szovjetkormány elhunyt kiváló orosz íróknak, mint Puskinnak, Gogolynak, Tolsztojnak szerzői jogát állami monopóliumnak nyilvánította.

— Rálöttek a római német nagykövet fiára. Rómából jelentik: Szerdán délelőtt 11 óra tájban a német nagykövet fia a követségi palota kertjében sétált. Hirtelen revolverlövés dördült el és alsókariján lövés érte. A seb könnyebb természetű. A rendőrség erőiesen nyomoz a tettes után.

— Letartóztatott kereskedők. Novisadról jelentik: A novisadi rendőrség letartóztatta Hirsch Henrik és Grash Jenő zagrebi kereskedőket, akik ellen az a vád, hogy Mariboron át selymet csempésznek be Ausztriából az S. H. S. királyság területére. A rendőrség ebben az ügyben tovább nyomoz.

A Sand kultúrszakosztálya folyó hó 14-én este fél 9 órakor a Nemzeti-szálló összes termeiben elsőrangú műsorral egybekötött zárkörű táncmulatságot rendez, melynek keretében Szóke Szakáll nagysikerű vígjátéka, a »Vonós négyes« kerül Subotica először bemutatásra. A műsort Gábor Andor tréfája, azonkívül kuplák és táncok egészítik ki. A közönség szórakoztatására a rendezőség még sok más meglepetés tartogat.

— Háromszáznegyven embert kiégezték. Rovnói jelentések szerint Zitimirban a parasztek zendülésben törtek ki a bolsevisták uralma ellen, a szovjethatóságok azonban vérbefojtották a zendülést. A forradalmi törvényszék háromszáznegyven gazdálkodót halálraítélt és az ítéletet nyomban végre is hajtották. Vinnikiben, Humanban és más helyeken is véres összeütközések voltak a parasztek és bolsevisták között.

— Sztrájk a Böhler-acél gyárban. Bécsből jelentik: A Böhler & Co. acélöntő gyár személyzete, kétezer munkás sztrájkba lépett, ami az egész üzemet megbénította. A munkásság követeli, hogy bocsássák el mindazokat a munkásokat, akik nem akarnak tagdíjat fizetni a szociáldemokrata szakszervezetbe, hogy hívják vissza állásába az üzemi tanács egyik elbocsájtott tagját és vonják vissza az igazgatóságnak nemrég kiadott rendeletét, amely szerint pártpolitikai tartalmú plakátok kiragasztása az üzemben tilos.

— A baranyai menekültek subotica szervezete annak közlésére kéri fel bennünket, hogy a helyi csoport a Postanska-utcában a Karlovic-féle vendéglőben levő egyesületi helyiségben, vasárnap, április 8-án délelőtt tíz órakor taggyűlést tart, amelyen minden menekült megjelenni tartozik, annál is inkább, mert azokat a tagdíjakkal még hátralékos tagokat, akik ez alkalommal sem jelennek meg, a vezetőség kénytelen lesz törölni a tagok sorából. Ezenkívül a taggyűlésen több fontos kérdés kerül megbeszélésre.

— Összeírják a lakásokat Becskerekben. Becskerekéről jelentik: Az új városi főjegyző előterjesztést tett a polgármesternek, hogy húsvét után írják össze a város területén levő lakásokat.

— Földrengés a tenger alatt. Biarritzról jelentik, hogy ott a tenger alatt földrengés volt. A parton óriási hullámvérés támadt. A hullámok hét gyermeket a mély vízbe sodortak, de még idejében kimentették őket.

Vendégloői sóhaj

Otthon étkezik,
Akit a sors kegyel,
És azt hiszi: evés közben jön az étvágy,
Pedig evés közben megy el.

SKIZ

— A subotica nőegylet kabaréja. A subotica izr. Nőegylet és Nép-könyha 17-ikén este tartja az új Lloydban nagyszabású kabaréját. A rendezőség összeállította már a műsort, amelynek keretében pompás darabok és magánszámok fognak szórakoztatni a közönséget. A szereplők is garantálják a kabaré minőségét. Fel fognak lépni: Dr. Fenyves Ferencné, dr. Havas Emilné, dr. Horváth Mórinné, dr. Kellert Benőné, dr. Ney Lászlóné, Radó Imréné, Schossberger Mátyásné és dr. Török Béláné. A férfiak közül: Radó Imre, Strass Ló, Szabados László, Fischl Pál, Goldstein László, Havas Lajos, dr. Ney László, Frölich Ferenc és dr. Havas Emil.

— Tóth Imre büntetését is átkíséri az ügyészség. Tóth Imre büntetését, Dorozsmai Jánost, akit a rendőrség a nyomozás folyamán akkor tartóztatott le, amikor egy zsák lopott ruhaneműt lakásáról más rejtékhelyre akart vinni, Vukics büntetőrendőrkapitány csütörtökön délelőtt hallgatta ki. Dorozsmai, a kihallgatás alkalmával tagadta, hogy a nála talált ruhaneműk lopásból származtak és azt állítja, hogy azok az övéi. A rendőrségnek azonban még nem sikerült megtudni, hogy a ruhákban kinek a monogramjai vannak és ezért tovább folytatja a nyomozást. Dorozsmai átadja a subotica ügyészségnek.

— Bolgár anarchista hembakkal harcoltak a katonaság ellen. Szófiából táviratozzák: Jambol városába körülbelül ötszáz anarchista jött egy kongresszusra. A kerületi kapitány csendőrséget küldött ellenük, hogy megakadályozza a gyűlést. Az anarchista házakban sáncolták el magukat és mikor Filippopolisból egy gyalogos zászlóalj jött ellenük, az anarchista revolverekkel és bombákkal védekeztek, de végül is a katonaság kerekedett felül és több, mint másfélszáz anarchistát összefogdosott. A harcban az anarchistáknak 50 halottjuk és 30 súlyos sebesültjük volt. Stara Zagore városában is összeütközés volt az anarchistákkal, akik közül egy meghalt és kettő súlyosan megsebesült. Szófiában a rendőrség kikutatta Domuscseff Nikola anarchistavezért. Mikor el akarták fogni, egy rendőrbiztos lelőtt és egy tűzerkapitányt súlyosan megsebesített. Sikerült bemenekülnie egy házba, amelyet a katonaság bekerített, erre Domuscseff fölbőlte magát.

— Sentaj asszonyok tolvajszerzők. Sentáról jelentik: A subotica ügyészség szerdán átiratot intézett a sentai rendőrséghez, amelynek alapján a rendőrség előállította Szabó Jánosné, Klenóczki Jánosné, Annus Jánosné, Annus Juliska és Gulyás Ferencné sentai asszonyokat, akik az ügyészség átirata szerint 1919. év júniusában több lopást követtek el. A rendőrségi kihallgatások alkalmával kiderült, hogy Szabó Jánosné és társai 1919. év júniusában tolvajszerzőkezetet alapítottak és Moholon valamint Sentán több üzletből nagy mennyiségű árut loptak össze. Az öt tolvaj asszony ellen megindították a nyomozást.

— Anyja segítségével meggyilkolta az apját. Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség letartóztatta Andreics Milán kamendoli földmívelő, aki anyja segítségével meggyilkolta atyját, Andreics Veljket. A szörnyű bűntett úgy derült ki, hogy Andreics Milán megjelent a rendőrségen, ahol előadta, hogy atyja előző este ittas állapotban távozott hazulról és rövid idő múlva súlyos sebekkel tért vissza lakásukra, seibebe néhány perc múlva bele is halt. A fiu előadása nagyon zavaros volt és gyanút keltett, mire a rendőrség megindította a nyomozást. A nyomozás folyamán azután kiderült, hogy Andreicsot fia gyilkolta meg és ebben a munkájában anyja is segédkezett. A helyszínen, a szobában mindenféle vérvonásokat találtak, ami kétségtelenné tette, hogy Andreicsot a szobában támadták meg és vagy fejszével, vagy valamilyen súlyos fadarabbal verték agyon. A gyilkos asszonyt és fiát átadták az ügyészségnek.

— Vége a Horowitz-legendának. Az amerikai »Szabadság« című lap közli az alábbi lesújtó hírt: »A Horowitz-legendá nem mai keletű. Körülbelül harminc esztendeje annak, hogy valaki világgá röpitette a nagy újságot: Amerikában régen élt egy Horowitz nevű püspök, aki ugyan zsidónak indult el életben, de protestáns főpapként — és, ami ennél sokkal fontosabb: sokszoros milliómosként végezte. A legenda szerint a millióit ingatlanokban hagyta hátra. Városi ingatlanokban San-Franciscóban, Sacramentóban és Los Angelesben. Megindult a vágyak áradata mindenfelől a távoli és misztikus Amerika felé. Egyszerre minden Horowitz érezni kezdte az összetartozás nagyszerű érzését, minden Horowitz azonnal rokonnak lett ama távoli és mesebeli püspöknek, akinek elzöldt a létezéséről se tudott. Ügyvédi irodákban lázas munka kezdődött, jöttek át a tengeren a hosszabb-nál-hosszabb és fantasztikusnál-fantasztikusabb írárok, követelések, bizonyítékok, minden Horowitznak, sőt még azoknak is, akik nem voltak Horowitzok, csak a kincsmohóság égett a lelkükben. Aztán megint jött a józan élet hideg világítása, amelynek fényénél telekkönyvi kivonatok, szerződések és egyebek igazolták, hogy a »püspök« soha semmiféle ingatlant, vagy ingót sem hagyott hátra. Annál kevésbé, mert Horowitz, a püspök, sose élt. A metodista epizkopális egyház ilyen nevű püspökről nem tud. És nem tud a többi felekezet se. Horowitzot nem anyja szülte, hanem a fantázia...« Bizonyos, hogy ez a zord, de annál valóbb tény az aspiránsok százainak szívárványos álmát is szétfosztja.

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műtermét egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9–12 és d. u. 2–5-ig Kralja Petra Park 7. számú házban az emeleten (volt Reichl-palota). Telefon 4–52.

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

— Halálozás. Özvegy **Tikviczki Márkné**, született **Gejér Mária** 72 éves korában csütörtökön délelőtt elhunyt. Az elhunytban **Tikviczki István** rendőrkapitány édesanyját gyászolja.

— **Megbotozzák a szeszifogyasztókat Konstantinápolyban.** Konstantinápolyból jelentik: A múlt hét óta Konstantinápolyban szigorú szesztilalom van érvényben. Az idegen állampolgárokat is letartóztatják és pénzbírságra, valamint megbotozásra ítélik, ha a tilalom ellenére szesz italokat fogyasztanak.

Csodálatos szívű ember. **Severin Marsnak**, a tragikus körülmények között elhunyt világhírű francia színésznek, legutolsó és legjobb műve, a „Hörög”, kerül előadásra a pravoslav husvéti ünnepek alatt a Korzó-moziban. **Severin Mars** ebben a művében egy dúsgazdag francia főúr szerepét alakítja, aki mérhetetlen vagyona dacára megveti a nagyvilági hírságot és külsőségeket, aki együtt él, együtt öltözik családjeivel és munkásaival, de akinek bárdolatlan és durva külsejével ellentétben, csodálatos jó szíve van. Jó szíve arra viszi, hogy éppen azon segítsen, éppen azt mentse meg a szegénytől — aki megvetette és kigúnyolta. — A kétrészes film első része csütörtöktől vasárnapig, a II. rész hétfőtől szerdáiig lesz bemutatva a Korzó-moziban.

— **Életveszélyesen sebesült asszony a lift tetején.** Budapestről jelentik: Csütörtök reggel hét óra tájban különös lefektettségű asszony a lift tetején, az Országház tér 17. számú házának házmestere, Mikor az V. emeleten kiszállt a liftből, észrevette, hogy a lift tetejéről egy eszméletlen állapotban levő asszonynak súlyosan sérült feje lóg le. Létrát hozatott és a házbellekkel megpróbálta lehozni a lift tetejéről a szerencsétlen asszonyt, aki már körülbelül 4—5 óra óta fekvőhelyén ott. Körülbelül 40—45 év körüli elég jól öltözött asszony, akinek a kilétét a házbellek megállapítani nem tudták és aki minden valszínűség szerint valamelyik emeletről leugrott a liftkamrába, a lift

tetejére esett, azonnal eszméletét veszítette, nem kiáltozhatott segítségért és így történhetett meg, hogy a lift már körülbelül fél óra tájban fel- és le a házban anélkül, hogy valaki észrevette volna, hogy valaki fekszik a lift tetején. A telefonon kihívott mentők sem tudták kiszabadítani a szerencsétlen asszonyt rémes helyzetéből, úgyhogy a tűzoltókat kellett a helyszínre hívni, akik létrák segítségével bejutottak a liftkamrába és az V. emeleten sikerült kiemelni az eszméletlenül fekvő asszonyt. A mentők nem tudták magához téríteni és súlyos és életveszélyes sérüléseit ideiglenes kötésekkel ellátva, beszállították a Zita-kórházba, ahol mindeddig nem tért magához. Állapota az orvosok véleménye szerint súlyos és életfenyegető, de nagyon kevés a remény.

KÖZGAZDASÁG

Új ezerdinárosok. Beogradból jelentik: A Narodna Banka április 11-től kezdve új ezerdinárosokat bocsát forgalomba, a most forgalomban levő ezerdináros bankjegyeket pedig fokozatosan kivonják a forgalomból. Az új bankjegy 182 milliméter hosszú és 108 milliméter széles lesz és négy színben: vörös, kék, sárga és barna színben készül. A pénz előlapjának bal oldalán sarkányölő Szent György lovasalakja, jobbról pedig a gracanikai templom képe. Emellett víznyomással Vožda Karadjordje képe, a víznyomás felett pedig a kétfejű Fehér Sas képe látható. A víznyomást különböző gyűmölcsökből összeállított koszoru veszi körül. Középen a Narodna Banka cirillbetűs felírása, az aláírások és a hamisítást tiltó rendelkezés, a sarkokon pedig az 1000-es szám. A hátapon ökrökkel szántó földmives képe, a víznyomás felett balra Sarajevó, középen Ljubljana, a víznyomás alatt Zagreb, középen Beograd. Ezen az oldalon latinbetűs felírások,

Leszállítják a liszt kiviteli vámját. Beogradból jelentik: A gazdasági pénzügyi bizottság szerdai ülésén elhatározta, hogy a liszt és egyéb nyerstermények kiviteli vámját az export megkönnyítése céljából leszállítja. A buza- és rozsliszt vámját 150 dinárról 60 dinárra, egyéb lisztét 40 dinárra, a cserzett bőr vámját 800-ról 400 dinárra szállították le. Az ételolajra körött kiviteli vámtól teljesen megszüntették.

SPORT

Vasárnapi program. Vasárnap két bajnoki mérkőzés kerül döntésre: az egyik a Bácska-Sloga, a másik a Sand-Starakanizsai T. C. között. A Bácska, amely a husvét métközésen kitűnő formát árukt el a Sloga ellen, csak minden erejének latbavetésével győzhet. Az sincs azonban kizárva, hogy az egyre javuló Sloga meglepetéssel szolgál és a mérkőzés eredményét a maga javára könyveli el. A Sandnak szintén meleg napja lesz vasárnap. A kanizsaiak, akik legutóbb a Sloga ellen mutatták meg, hogy mit tudnak, könnyen megszoríthatják a bizonytalanul játszó Sandot, amely csak az esetben szerezheti meg a pontokat, ha csatársora nem kombinálja agyon a gólhelyzeteket. Mindkét mérkőzés délután négy órakor kezdődik.

A Jugoszlávia április 15-én játszik Suboticán. A legszebb és legstilisőbb futballt játszó beogradi csapat, a Jugoszlávia április 15-én Suboticán fog vendégszerepelni. A jónévű beogradi bajnokcsapatot a Sand költötte le, amely ez alkalommal a leg-erősebb együttesel veszi fel a küzdelmet hogy Subotica futballsportját méltóan képviselje kitűnő ellenfelével szemben.

TŐZSDE

Beograd, április 5. **Zárlat:** Páris 6.60—6.62, London 467, Milánó 5.02, Genf 18.57, Newyork 97.75, Berlin 0.48, Prága 2.98—2.99, Bécs 0.14.10, Bukarest 48.50, Budapest 2.36.

Zürich, április 5. **Zárlat:** Berlin 0.0258 (0.0258), Holland 213.35 (212.50), Newyork 543 (542.50), London 25.34 (25.33), Páris 35.30 (35.35), Milánó 27.15 (27.15), Prága 16.12.5 (16.10), Budapest 0.12 negyed (0.12.50), Beograd 5.40 (5.30), Varsó 00.130 (00.130), Bécs 000.77, Osztrák bélyegzett 000.76.

Budapest, április 5. **Zárlat:** Amsterdam 1707—1767, Beograd 43—44, Krisztiania 787—797, London 20.270, Milánó 217—227, Newyork 4345—4495, Páris 283—293. (A többi kurzus változatlan.)

Értéktőzsde: A csütörtöki reggeli órákban teljesen üzletelen volt az értékpapírpia, holott a pénzpiacra bőségesen állottak rendelkezésre nagyobb tételek is. A pénzkínálat olyan erős volt, hogy a hetipénz kamata prompt szállításra 2%-ig esett. A déli órákban a kereslet élénkebbé vált és itt is a prompt szállítóképes papirokat keresték a tegnapinál magasabb árfolyamokon.

Tájékoztató árfolyamok délelőtt: Salgó 118.000—119.000, Rimamurányi 19.500, Átalános Köszén 285.000, Mezőhegyesi Cukor 100.000, Kistarcsai 14.500—15.000, Hofherr 37.000—38.000, Ganz-Danubius 2.100.000, Ganz Villamos 260.000—265.000, Izzó 65.000, Georgia 140.000—142.000, Cukoripar 390.000—390.000, Pamut 43.000, Zabolai 21.000—23.000 K.

Áru-tőzsde: A gabonapiacra tartott irányzat mellett a tőzsdeidő első részében a forgalom szűk keretek között mozgott.

Árverési hirdetés.

Ada község 4 darab kihízott tenyész-bikája folyó évi április hó 10-én délelőtt 9 órakor Ada községkázánál árverés után el fog adatni.

Előjáróság.

JUGOSZLÁV

OLSO R. T.

világító-, fűtő- és egészségügyi berendezések részére

ZAGREB BEOGRAD

Ilica broj 69. Balkanska ul. 27.
Telefon 18. TÁVIRATCIM Telefon 24—26.
„OLSO“

Villamos világítóberendezések, lustterek, lámpák, szerelések, villamos kályhák, villamos főzőkészülékek, villamos vasalók, villamos reklám-készülékek.

Gáz világítóberendezések, gázizzótestek, gázresók, gáztűzhelyek, gázkályhák.

Petroleum konyhalámpák, petroleumnyomó-fűgő- és falilámpák 200 NK belső világításra, petroleum ERŐSFÉNYLÁMPA OLSO V—1000 NK külsővilágításra, petroleumfűzők, petroleumkályhák.

Acetilén lámpák és kályhák, karbidégők.

Fürdőszobák és egészségügyi berendezések.

OLSO szén- és gázfürdőkályhák a legtakarékosabbak!

Saját gyártmány, legolcsóbb árak!

Viszonteladóknak nagy engedmény.

Reszelővágó műhely.

Használt reszelők újravágása a legmodernebb német gépekkel

Gjuro Hehn i Drug

OSIJEK I. Beogradska u. 21 — Telefon 578

Elvállal újravágásra használt reszelőket és fűrészeket, melyeket a legrövidebb időn belül felelősség mellett kijavít, hogy azok

az új reszelőket teljesen pótolják.

Az üzem technikai vezetése 30 éves gyakorlatlrendelkező szakemberek kezében van ami a kifogástalan kiszó galást garantálja.

Szigoruan szolid munka és szabott árak

Árjegyzék kívánatra bérmentve. 1869

ASZTALOSMESTEREK FIGYELMÉBE!

TENGERENTULI NEMES

FURNIROK

újbol megérkeztek és kaphatók:

Madárlávor, Citrom, Habos és csikos mahagoni
Din. 15.50 D. 14. Din. 6.50

Virágkőris, Haboskörte, Amer. Dió, Zebra
Din. 16.50 Din. 5.50 Din. 5.50 D. 9.50

Billinga, Szemestopolj, Mahagoni-belső
D 5.50 Din. 9.— Din. 2.75 □-kint.

HULLAMLÉCZEK 10, 12 és 30 mm. szélességben.

A SOMBORI EUTORIPARI
ÁRUCSARNOK SZÖVETKEZETNél
SOMBOR, PÉTER KIRÁLY UT 20.
TELEFONSZÁM 50.

I-a MESZET FASZENET TÜZIFÁT és KRUMPLIT

ajánl vagonrakományokban

Klein Muki, Pakrac (Slavonia)

Zsák Ponyva Zsineg

Reinlzsó Sombor

Telefon 133.

Rövidáru nagykereskedés részére

csakis komoly, megbízható, e szakmában perfect Bácska, Bánáthban jól bevezetett UTÁZÓ, helyben jól bevezetett eladó helyi ügynök megbízható bolti szolga, valamint kifutó fiúk felvétetnek. Jó kezes szükségeltetik, mert az állás incassóval van összekötve: Cim: KURIR hirdető iroda Subotica — Telefon: 5—14.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 933

KRAUSZ

VELIKI-BECSKERÉK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

NYILTTÉR.**Eladó üzlet.**

A crno-brdoi (Feketics) Fogasztási Szövetkezet jóforgalmu fűszerüzletét épülettel, berendezéssel, áruval együtt, vagy külön-külön áruba bocsátja. Érdeklődők forduljanak alólirotthoz

Tóth Lajos
szövetkezeti elnök
Crno-Brdo (Feketics)
Bácska.

2500

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy egy ügyfelemnek a sombori határban (Sombor és Nemesmilitics között) lévő (volt Konyovics féle) 16 hold területű ingatlanát, amelyből 7 hold szántó és 9 hold kaszáló, f. hó 9-én délelőtt 10 órakor, a nemesmiliticsi községhez nyilvános árverésen haszonbérbe adom, esetleg örök áron eladom.

Közelebbi felvilágosítás irodámban nyerhető.

Dr. Kellert Benő ügyvéd

2422 Subotica Cara Dusana u. 6.

KÖZSÉGI ELŐLJÁRÓSÁG BEODRA

Br. 813/922.

Hirdetmény.

Beodra község f. évi április 10-én d. e. 10 órakor a községi tanácsteremben nyilvános árlejtést tart a községhez, jegyzői lakás, bikaistálló és szénapadlás kitatarozására, egy új disznóól és az ártézi kútnál egy cementkád építésére.

Közelebbi adatok Beodra község előljáróságánál láthatók meg.

2426 Beodra község Előljárósága.

Kipróbált csiraképességű**TAKARMÁNY RÉPANAG**

(Maranth és Eckendorfi) azonkívül mindennemű kerti magvak tetszés szerinti mennyiségben legjutányosabban beszerezhetők

Podravsko Poljoprivredno A. D.-nál
Dárdán (Baranya)

„MINERVA“-NYOMDA és LAPKIADÓ R. T. SUBOTICA**Meghívó.**

A »Minerva«-nyomda és lapkiadó Rt. 7-ik évi rendes közgyűlését 1923. évi április 15-én délután 12 órakor tartja az irodahelyiségében a következő tárgysorozattal:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az elmúlt üzleti évről.
2. Mérleg nyereség- és veszteségszámla megállapítása.
3. Az alaptőke felemelése, az alapszabályok 36. §-nak törlése és 6. §-nak megváltoztatása.

A közgyűlésre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk azzal, hogy az alapszabályok 16. §-a alapján a közgyűlésen csak azok a részvényesek vagy a részvényeseknek azok a meghatalmazottjai vehetnek részt, akik részvényeiket a társaság pénztáránál a közgyűlést legkésőbb három nappal megelőzőleg letették.

Subotica, 1923. évi március hó 29-én.
Az igazgatóság.

Minerva prije Bačmedjel Naplo
Štamparija i nakladništvo d. d.
Račun bilanca

Ismovina. 1. Gotovina 73,725.61. 2. Vrednosni papiri 8,469.50. 3. Roba 70,000. 4. Izdavanje (naklada) 50,623.90. 5. Dužnici na tekućem računu 504,425.55. 6. Oprema 21,058.92. Svega D. 728,303.48.

Teret: 1. Deonička glavica 15,000. 2. Verovnici na tekućem računu 632,365.34. 3. Verovnici na menice 75,000. 4. Dobitak: prenos iz god. 1921. 1,228.33. dobitak u god. 1922. 4,709.81 (5,938.14). Svega D. 728,303.48.

Račun rezultata.

Gubitak: 1. Poslovni troškovi 103,339.29. 2. Radničke plate 752,994.07. 3. Kamati i provizije 132,059.93. 4. Kirija 17,925. 5. Bácsmegeyi Napló 2,836,652.76. 6. Dobitak: prenos iz god. 1921. 1,228.33. dobitak u god. 1922. 4,709.81 (5,938.14). Svega D. 3,850,909.19.

Dobitak: 1. Poslovni prihodi 616,749.18. 2. Dobitak na robu 338,880.10. 3. Bácsmegeyi Napló: preplata i prodaja 2,317,743.10. oglas 576,308.48 (2,894,051.58). 4. Prenos dobitka iz god. 1921. 1,228.33. Svega D. 3,850,909.19.

Subotica, 31. decembra 1922.

Raljai Cementgyár R. T.

vezérképviselte:

Goldfahn Bertalan és Társa

Telefon 201. Sombor Telefon 201.

Ajánl elsőrendű

portlandcementet

vagontelekekben minden állomásra gyárból illetve kisebb tételekben sombori raktárból. 2431

Építési vállalkozók figyelmébe!**Fűrészelt gerendák**

Fűrészelt gerendák 5x6, 6x6, 6x7, 7x8, 7x9, 8x9 vastagságban 15 méter hosszú, topolai raktárunkban kaphatók.

TOTH R. T. FATELEP TOPOLA (Bácska)

Telefon 20. 2478

GROZIT BŐR-fedel-lemez

KAUCSUK ASZFALT HOMOGÉNIZÁLT BETON SZAGTALAN BŐRFEDELMEZ ERŐS TARTÓS VIHARTÁLLÓ

CSAK EGYEN CÍMVEL ELÁTOTT FÉLLEMEZET FOGADJON ELI GYÁRTÁSI BELGRÁDI ASZFALT ÉS KÁTRÁNY VÉGTETŐKÉNY GYÁR

Csak az a valódi Grozit bőrlémez, melynek tekercsei ezen címmel vannak ellátva! Utánzatot ne fogadjon el! Gyártja: Beograd Asphalt és Kátrány Végzetők Gyára Beograd Vuk Karadžića 6. Telefon 27-20. Gyártmányaink: Asphalt és kátrányfedelmezt, asphalt ment, karbolinicum, kőszénkátrányzsúrok, fedél-lak, bitumen — asphalt mastix stb., stb.

A házvezetés minden ágában jártas intelligens özvegyasszony házvezetőnői állást keres, esetleg pusztára is. Ajánlatok „Házvezetőnő” jelge alatt — „REKLAM” hirdetőiroda Novisad, Jevrejszka ulica 11. továbbít. 2475

Három-négy waggon cement és mozaik lapot megvételre keresünk.
TÓTH R. T. TOPOLA

Obendorfi és Quedlinburgi valódi német faj-

répamagvak

Incarnamagvak, muhar-magvak, búkkönymagvak, kerti vetemény és virág-magvak

nagyban és kicsinyben

KLEIN GÉZA

nagykereskedésben

Subotica, Bene Sudarevi-
čeva ulica. 1552

Műlábak, műkezek.

egyenestartó
fűzőkészítő
és javító műhelye

Schönbrunn Subotica,

Pazičeva 5. Telefon 275.

Jutalom pályázat.

Mily előnyöket nyújt a **BERSON-gumisarok** és a **BERSON-gumitalp** viselése?

A nagy kedveltség, melynek gumisarkaink és gumitalpaink örvendenek, arra indítanak bennünket, hogy fenti kérdés legjobb feleleteire alábbi díjakat tűzzük ki:

1 díj	2000	dinár
2 díj	1000	dinár
3 díj	500	dinár
30 díj	100	dinár
50 díj	50	dinár

A feleletek a pályázó nevével és pontos címével f. é. április 15-ig küldendők a — **BERSON** kaucsuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7 pályázati osztályának. A megbírálat reklám szakemberekből álló bizottság végzi és a nyertesek neveit a napilapokban közléstesi:

BERSON kaucsuk d. d. Zagreb
1558 Wilsonov trg. 7.

Főmolnár

aki a fehérőrlésben teljesen jártas, többévi gyakorlattal, önálló szerelő, fizetési igények megjelölésével azonnali belépésre kerestetik. 2481

„Posavina” műmalom
Sisak

DIAMALT

Pékek figyelem! „DIAMALT” a Hauser & Szopotia gyárból Wien-Stadtla, békebeli minőségben, kapható kizárólag a vezérképvisleténél Jugoszlavia számára

Eduard Dužanec, Zagreb

Lerakat Strossmajerova ul. 10. Övökadjunk poralaku vagy folyékony utánasoktól.

Széna-villa, kaszanyél, kapa-, ásó-, lapát-, fejsze- és csákánynyelek jutányos árban beszerezhetők

1930

Danilo Gergurov i Sin
cégnél
Kérjen árajánlatot!
Sombor

FOGLALKOZÁS

Tisztességes fiatal házaspár felvétetik mint üzleti szolgáló és szakácsné Steiner-cukrászdában. Subotica. 2497

Szoptatós-dajka jó fizetéssel és bándsmóddal öt hónapos gyermek mellé azonnal felvétetik. Dávid mérnök, Beograd, Dubrovačka-utca 118. 2493

Bognár-legény kerestetik. Bővebbet özv. Halbrohr Sándorné és Tsai szállítóknál. 2494

Azonnali belépésre kerestetik ügyes borkereskedősegéd ki a szerb, magyar és német nyelvet tökéletesen bírja. Reitter és Kern borkereskedés, V.-Kikinda.

Fiatal vaskereskedősegéd nagy gyakorlattal, azonnalra állást keres. Beszél és ír németül és szerbül. Josip Heisler Sv. Petar Čvrstec. Post Vojakovac (Belovar mellett). 2478

Főmosónő kerestetik vidéki urasághoz, ki egyúttal a gallér- és ingvasalást ellátná, jó fizetéssel és teljes ellátással. Jelentkezni Sámuel urnál. Skotus Viator-utca 26. 2482

Szabó-segéd, ki raktári munkákban jártas, azonnal felvétetik. Karajkov Marko Sombor. 2487

Földmives- és tejgazdasági iskolát végzett gazdasz többévi gyakorlattal május elsejére állást keres. Cim a kiadóban. 2482

Allást keresek. kereskedelmi érettségim van. Cim a kiadóban. 2481

Suche intelligentes deutsches Fräulein zu 9 jährigem Buben. Adresse in der Administration. 2485

Gabonaszakmában jártas fiatalember helybeli gabonacégnél azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 2484

Cseplőgarnitúrához szakember társat keres. Tokai Lajos Pačér. 2396

Keresünk bánáti nagyobb gazdaságba hosszabb gyakorlattal rendelkező segéd tisztet. — Gazdasági számvitelbeni jártasság megkívánatik. Ajánlatok bizonyítványokkal Uradalom Bočar, Bánát, címre küldendők. 2131

Egy elsőrendű cukrász-segéd alkalmazást nyerhet Dornstadler cukrászdájában, Novisad. 2449

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., egyévesre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő.

Fehérneművarrást és javítást vállalkoz, házhoz is megyek. Özv. Bujiciné Nagy Ferenc-telep, I. udvar 9. számú ajtó, I. emelet. Ugyanott három ágy kiadó. 2468

VÉTEL-ELADÁS

Vagyonértékszámra ab pince új bor eladó. Horvát Reček-gazdaság. 2499

Eladók többféle cukrászati butorok, gépek, formák, sütők, kőmoszarak és felszerelések együttesével és külön Steiner-cukrászdában, Subotica. 2498

30 HP Asztra szivógáz-motor, szivógázmotoros morzsoló eladó; üzemből megtekinthető Vadócz Károlynál, Topola. 2495

Starakanjizai 60 kabinos Tiszafürdő, nagy tükör és napifürdővel eladó. Értekezhetni Huszágh István nyug. főjegyzővel, Starakanjizai. 2424

Kovács-szén, egyenrangú a pécsi szénnek, vagon-tételekben és kiesinyben a legkedvezőbb árban kapható. Jovan Sijačić fa- és szénmagykereskedő. — Telefon: 839. 2492

8 HP. Ruszton magánjáró kazán, Máv. cséplővel, sürgősen eladó. Iritz Ferenc Bačko Petrovoselo. 2491

Nógrádi Illésnek martonos ököriárás szélén. Nagyhalom mellett, hétláng földje, jókarban levő épületekkel együtt és kövezett udvarral szabadkézből örökáron eladó.

Olesón eladó gyümölcsös és veteményes-kert, házépítésre igen alkalmas. — Turskakanjizai mellett, Obilicévan, főútcában, ház, üzlethelyiség, három szoba, két konyha kertet, ártézi kúttal eladó. — Bővebbet Jovan Vida fűszerkereskedő Subotica a lovassági lakatya háta mögött. 2419

Harisnyakötőgépet megvételre keresek, Sencanski put 9. I. emelet. 2429

Eladó egy kis üzleti kocsi és egy kocsi alja Lajčo Czernyakovič vasúti bődénál. 2457

Minden szakmába vágó üzletberendezés eladó. — Cim: Save Tekelije ul. 4. 2463

Helyszüke miatt sürgősen eladók: hálószoba, ebédlő, íróasztalok, könyvszekrény, lexikonok, virágállványok, pálmák, edények, szentképek, egyes butorok, gazdasági felszerelések, ajtók, ablakok stb. Cim a kiadóban. 2366

Topolai két házamat más vállalat miatt eladom, egyik a subotici országúton kocsma, bolthelyiség, berendezéssel, pékséggel. A másik a čantavirski úton ugyancsak pékséggel. Bővebbet a helyszínen Lehočki Mihály tulajdonosnál, Topola, subotici országút. 2197

KÜLÖNFÉLE

Aleksandrova utcán levő 2 szobás lakás hálószoba butorral együtt azonnal átvehető. Cim a kiadóban.

Prima »Excelsior« kerék-pár belső gummit nagyban, mélyen leszállított árban. Deutsch optikusnál, Subotica. 2163

Horváth József névre szóló igazolvány elveszett. Kérem a megtalálót, adja le a kiadóban. 2440

Tyukszembalzsam kiáltja a legmakacsabb tyukszemet és bőrkeményedést a legrovidebb időn belül. Kapható illés gyógyszertárban, főpostával szemben. 8626

Cipésmesterek figyelmeztetnek! Vessék minden menyegyzésben használt, tiszta »Perless Glossos« üvegeket. Százanként 50 dinárért. A szállítási költségek megtakarítása végett legcélszerűbb egy helyre összegyűjtve címre beküldeni. Menschik Jakab Béla sörkereskedő, Mokrin 2416

JÉG!

A fogyasztó közönséget, cukrászdákat, mézszárosokat értesítem, hogy **műjég**-kötéseket az ez évi időnyire arkedve, ményneleszközlünk. 1976

Hamburger jéggyár Villanytelep mellett, Tel. 5-66

ALKALMI VÉTEL!

Dus választéku raktáram és mérsékelt árak minden versenyt kizár!

Mosó áru:

Angol zephir, Reid zephir, Sport ruhavásznak minden színben. Garantált jó mosható Cretonok, Batistok, valódi schweici és francia Grenadin, Ettamin, Panama, Eponge Gabarden és mosóvászon.

Férfi szövetek

nagy választékban öltöny szmoking, zsaket, nadrág frakk, raglan és átmeneti kabátokra.

Sombor

Kraljević Djordje ulica 3. aszerb templommal szemben. Telefon 342 Legfinomabb cérna-vásznak, Schroll-féle sifonok ágyneműkre és női fehérneműkre Legújabb japán tarka nyers és Ponge selyem.

VILÁG UJDONSÁG!

Női szövetek a legmodernebb színekben

női szövet, trikot, gabardin 100, 120, 130 és 150 cm. szélességben. Coverco, Marocen szövet, Kamgarn, Antilop, Cheviot, Velou de lain, gyapju Crep és gyapju delain. Szerzs szövetek 100 és 130 cm. széles, a legmodernebb színes és deszinált „BAJADERE” szövet utcai és házi ruháknak továbbá mindennemű férfi szövet.

Párisi ujdonságok!

Párisi ujdonságok!

Mielőtt
vendéglőjét
szállodáját, kávéházát, cukrászdáját
berendezné

kérjen árajánlatot

Goldner Testvérek

jégszekrénygyártól Subotica, Jugovića ul. 20.

Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berendezéseket, jégszekrényeket, sörkimerőkészülékeket, fagylaltgépeket fagylaltapparátusokat és azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszívattyúkat, autogénen hegesztett levegőkazánokat és cincsoveket, gyáraknak, malmoknak rézöntvényeket. Vesszünk ócska és hulladékfémeket a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.